

**WSPÓŁZAWODNICTWO
DRUŻYN
GRUNWAŁDZKICH
2024-2025**

ZASADY ZDOBYWANIA TYTUŁU I ODZNAKI GRUNWALDZKIEJ

Wykonywanie zadań programowych: Jednostka zdobywa Tytuł i Odznakę Grunwaldzką poprzez realizację zadań zamieszczonych w propozycji programowej Wspólnoty Drużyn Grunwaldzkich na dany rok harcerski. Zadania te powinny stanowić podstawę rocznego planu pracy jednostki i mogą być łączone z innymi programami np.: hufców, chorągwi. Ważne jest, aby w trakcie realizacji zadań stosować metodykę odpowiednią do wieku dzieci i młodzieży, używając instrumentów metodycznych takich jak sprawności, stopnie, gwiazdki, tropy i wyzwania. Można je również łączyć z realizacją prób na stopnie harcerskie i instruktorskie.

Warunki uczestnictwa:

- O Tytuł i „Odznakę Grunwaldzką” mogą ubiegać się jednostki, które zgłoszą się do Współzawodnictwa.
- Drużyny próbne mogą brać udział w Współzawodnictwie, ale Tytuł Drużyny Grunwaldzkiej otrzymają tylko wtedy, gdy do 5 maja odpowiedni komendant wyda rozkaz o zakończeniu okresu próbnego.
- Jednostki, takie jak kręgi instruktorskie, szczepy, związki drużyn, hufce mogą ubiegać się o Tytuł i Odznakę Grunwaldzką, jeśli spełnią odpowiednie warunki:
 - kręgi instruktorskie – jeśli swoim działaniem upowszechniają w wymiernym zakresie problematykę grunwaldzką w środowisku działania oraz współuczestniczą w organizacji Złotu Grunwaldzkiego;
 - szczepy, związki drużyn, hufce – jeśli wszystkie jednostki organizacyjne wchodzące w ich skład zdobyły Tytuł i „Odznakę Grunwaldzką”

Zadanie na rzecz Złotu Grunwaldzkiego: Każda jednostka zobowiązana jest wykonać zadanie na rzecz Złotu również w sytuacji, kiedy nie może w danym roku w Złocie uczestniczyć. Wykonuje wtedy zadanie alternatywne uzgodnione z Komendą Złotu lub Przedstawicielem WDG.

Obowiązek uczestnictwa w Sejmiku: Warunkiem przyznania jednostce Tytułu jest także udział w Sejmiku Zimowym lub Letnim Wspólnoty poprzez swojego przedstawiciela (drużynowego lub przybocznego). Dotyczy to jednostek, które po raz pierwszy starają się o Tytuł, jak i tych zdobywających go raz kolejny.

Kronika realizacji zadań: Po zakończeniu realizacji zadań, jednostka przygotowuje kronikę, którą wraz z opisem wykonanych zadań oraz meldunkiem przesyła do 5 maja na adres e-mail: kronika.wdg@zhp.pl.

W kronice należy umieścić także opis zadania na rzecz Złotu.

Rada Wspólnoty opiniuje wykonanie zadań i kieruje wnioskiem do Naczelnika ZHP o nadanie Tytułu i Odznaki.

Nadanie Tytułu i Odznaki: Naczelnik ZHP przyznaje Tytuł i Odznakę rozkazem. Podczas uroczystego apelu na Wzgórzu Pomnikowym wręczane są metalowe Odznaki, nabijane na drzewce proporców. Od tego momentu drużyna staje się członkiem Wspólnoty Drużyn Grunwaldzkich, może dodać określenie „Grunwaldzka” do swojej nazwy oraz nosić wyróżniki i plakietki Wspólnoty.

Wyróżnienia: Jednostki, których kroniki zostaną najwyżej ocenione, otrzymują Buzdygan Wspólnoty, który daje im prawo otwarcia Sejmiku Zimowego i Wielkiego Sejmiku Letniego Wspólnoty.

Zgłoszenie do współzawodnictwa: Zgłoszenia do współzawodnictwa należy dokonać do 31 października, korzystając z formularza dostępnego na stronie WDG i Facebooku.

Zadania są podzielone na dwie grupy:

- dla jednostek przystępujących do Współzawodnictwa po raz pierwszy;
- dla jednostek przystępujących do Współzawodnictwa po raz kolejny.

Zadania dla nowych jednostek koncentrują się na poznaniu tradycji grunwaldzkich, natomiast dla bardziej doświadczonych – na poznaniu i ochronie dziedzictwa narodowego.

DRUŻYNA ZDOBYWAJĄCA TYTUŁ po RAZ pierwszy

ZADANIE 1: Turniej Grunwaldzki

Cel: Poszerzenie wiedzy o Grunwaldzie i tradycjach rycerskich.

Opis zadania:

Zorganizowanie w środowisku (między zastępami, drużynami, dziećmi i młodzieżą ze szkoły, w miejscu zamieszkania) Turnieju Grunwaldzkiego.

Formuła Turnieju dowolna, powinien on jednak obejmować m.in. konkurs wiedzy historycznej, turniej rycerski, sprawnościowy, konkursy artystyczne.

Proponowane formy realizacji zadania to m.in. turniej gier i zabaw, zabawa tematyczna, impreza fabularna, gra fabularna.

W ramach zadania można również wykonać stroje, które przydadzą się podczas Złotu.

Gdy turniej organizowany jest dla większej ilości uczestników np. dla zaprzyjaźnionej drużyny, można również połączyć go z jarmarkiem i pokazem średniowiecznego rzemiosła.

Sprawności:

Zuchy: mistrzyni/mistrz gier i zabaw, łamięłówka, lekkoatleta, konny rekonstruktor historyczny/konna rekonstruktor historyczna, mistrz/mistrzyni igły

Harcerze: gimnastyk/gimnastyczka

Tropy:

Zuchy: rycerze,

Harcerze/Harcerze starsi/Wędrownicy: tropiciele historii

ZADANIE 2: Grunwaldzki Zwiad

Cel: Poszerzenie wiedzy o Grunwaldzie, poznanie najbliższego otoczenia

w połączeniu z odnajdywaniem związków pomiędzy Grunwaldem, a własnym regionem i środowiskiem działania.

Podjęcie służby na rzecz środowiska lokalnego.

Opis zadania:

Przeprowadzenie zwiadu w poszukiwaniu symboli związanych ze zwycięstwem grunwaldzkim: nazw ulic, placów, tablic, pomników, instytucji oraz jednostek organizacji społecznych. W ramach zadania można zorganizować wycieczkę do muzeum, placówki naukowej, uczelni, biblioteki lub obiektu zabytkowego

w połączeniu ze zwiadem na temat związków tych instytucji lub obiektów z wiedzą lub z pamięcią o zwycięstwie grunwaldzkim. Dodatkowo można otoczyć opieką przynajmniej jeden z zapomnianych obiektów, zwrócić uwagę społeczności lokalnej na symbol grunwaldzki. Jeżeli w wyniku realizowania zadania zostanie sporządzona np. kronika, mapa to oprócz przesłania jej jako raportu z wykonanego zadania, można ją pokazać w Szczepie, Hufcu lub środowisku.

Sprawności:

Zuchy: przewodnik/przewodniczka po..., kronikarz/kronikarka

Harcerze: harcownik/harcowniczka, historyk/historyczka, kartograf/kartografka, łazik, przewodnik/przewodniczka

Tropy:

Zuchy: znawcy/znawczynie regionu

Harcerze/Harcerze starsi/Wędrownicy: tropiciele historii, lokalny przewodnik po Małej Ojczyźnie

WSPÓLNOTA DRUŻYN GRUNWALDZKICH

ZADANIE 3: Jak na Zawiszy

Cel: Praca nad sobą, zwalczanie wad, wzmocnienie mocnych stron, integracja zespołu harcerskiego, budowanie autorytetów i systemu wartości; poznanie postaci Zawiszy Czarnego i powodów, dla których jest tak ważny dla Związku i Wspólnoty

Opis zadania: Zebranie jak największej ilości informacji na temat rycerza Zawiszy Czarnego i jego rodu. Zorganizowanie zbiórki, zajęć, kominka itp., podczas których dla wszystkich stanie się zrozumiałe, dlaczego dla harcerzy Zawisza Czarny jest niedoścignionym wzorem cnót i prawości. Następnie można wspólnie opracować listę pozytywnych cech osobowych i słabości, nad którymi każdy powinien pracować. Zadanie może zostać zrealizowane w formie: zbiórki, harcerskiej gry fabularnej, kominka, wieczornicy, biwaku, warsztatów z psychologiem, warsztatów asertywności, warsztatów komunikacji, formy teatralnej, zajęć plastycznych lub artystycznych.

Sprawności:

Zuchy: kronikarz/kronikarka

Harcerze: badacz/badaczka, dziennikarz/dziennikarka, gawędziarz/gawędziarka, kronikarz/kronikarka

Tropy:

Zuchy: rycerze, detektywi

Harcerze/Harcerze starsi/Wędrownicy: harcerska redakcja, każdy inny a jednak taki sam

Wyzwania: Harcerze/Harcerze starsi/Wędrownicy

ZADANIE 4: Zadanie na rzecz Złotu Grunwaldzkiego

Cel: włączenie się drużyny w organizację Złotu Grunwaldzkiego.

Opis zadania oraz propozycje jego wykonania: Zadanie polega na wykonaniu określonej pracy na rzecz Złotu. Może ono dotyczyć: wystroju terenu Złotu - po wcześniejszym uzgodnieniu z plastykiem Złotu, pomocy przy organizacji Złotu (udział w służbach złotych, recepcji, GrunInfo, kwaterce), przeprowadzenia zajęć programowych na Zlocie (zorganizowanie zajęć wg założeń programu Złotu, np.: zorganizowanie Ognioobrania, punktów aktywności, gier i zabaw sportowych, wieczornicy, ogniska, zajęć integracyjnych - po wcześniejszym ustaleniu z programowcem złotu).

WAŻNE!

Pamiętajcie, że podczas przygotowywania kroniki, zadanie to zazwyczaj nie jest jeszcze zrealizowane, szczególnie w przypadku pracy przy organizacji Złotu lub na rzecz programu Złotu, nie zwalnia to jednak przystępujących do Współzawodnictwa z opisu tego zadania i umieszczenia go w kronice.

Pamiętajcie, że na Zlocie Wasza praca zostanie zweryfikowana.

INFORMACJA DLA DRUŻYNOWEGO:

Należy przed realizacją tego zadania skonsultować się z programowcem Złotu, plastykiem złotu, Komendą Gniazda lub przedstawicielem Wspólnoty na daną Chorągiew.

PROPOZYCJA PROGRAMOWA WSPÓLNOTY DRUŻYN GRUNWALDZKICH

CZĘŚĆ I

"Mamy tylko jedną Ziemię, a jej przyszłość zależy od każdego, na pozór niewielkiego, ludzkiego działania, zależy od każdego z nas."
Florian Plit

„Grunwaldzkie Ekspedycje – wspólna ochrona cudów przyrody i historii”

Część I – DZIEDZICTWO NATURALNE

Drużyna zdobywająca Tytuł po raz drugi lub kolejny realizuje zadania z propozycji pn. "Grunwaldzkie Ekspedycje" oraz zadanie na rzecz Złotu Grunwaldzkiego ustalone z organizatorami zlotu, bądź przedstawicielem na właściwą Chorągiew. Zadanie na rzecz Złotu powinno być przez drużynę zrealizowane również wtedy, kiedy nie może ona w danym roku dotrzeć na Zlot. Informację o wybranym działaniu umieszczamy w Kronice Grunwaldzkiej.

WAŻNE:

Do zdobycia Tytułu konieczne jest uczestnictwo przedstawiciela drużyny (drużynowego lub przybocznego) w Sejmiku Zimowym lub Letnim Wspólnoty.

opis i cele programu

Opis Programu:

Grunwaldzkie Ekspedycje to program edukacyjno-przygodowy, który łączy wartości rycerskie z odkrywaniem i ochroną przyrody oraz dziedzictwa kulturowego. Zuchy i harcerze będą prowadzić ekspedycje, poszukując roślin, zwierząt i historycznych miejsc. Program rozwija umiejętności poprzez praktyczne działania, edukację i współpracę z lokalnymi społecznościami, promując wartości takie jak wierność, męstwo, roztropność, uczciwość i troska o innych. Kładzie duży nacisk na aktywne działania w terenie i zaangażowanie w akcje ekologiczne.

Cele Programu:

- Edukacja ekologiczna: nauka o roślinach, zwierzętach i zasadach ochrony środowiska, w tym stosowanie zasad „Leave No Trace”.
- Ochrona dziedzictwa kulturowego: badanie i dokumentowanie zabytków oraz promowanie ich ochrony.
- Rozwój umiejętności rycerskich: kultywowanie wartości takich jak wierność, męstwo, roztropność, uczciwość i troska o innych.
- Budowanie umiejętności przywódczych i współpracy: rozwijanie zdolności organizacyjnych, komunikacyjnych i zespołowych w kontekście pracy w terenie i działań grupowych.
- Aktywne zaangażowanie w terenie: realizacja ekspedycji, tworzenie dzienników obserwacji i materiałów edukacyjnych.
- Współpraca z lokalnymi społecznościami: partnerstwo z lokalnymi władzami i organizacjami, organizowanie wydarzeń edukacyjnych.
- Promowanie Zrównoważonego Rozwoju: zwiększanie świadomości ekologicznej i historycznej oraz inspirowanie do działań na rzecz ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego.

Propozycja programowa będzie realizowana przez dwa lata.

W pierwszej części **od października 2024 r. do kwietnia 2025 r.** – dziedzictwo naturalne (przyrodnicze)

W drugiej części **od października 2025 r. do kwietnia 2026 r.** - dziedzictwo kulturowe.

Efektom działań jednostek będzie stworzenie dwóch aktywnych map.

W 2025 r. mapy dziedzictwa naturalnego a w 2026 r. mapy dziedzictwa kulturowego.

DZIEDZICTWO NATURALNE

W rozumieniu Konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, przyjętej w Paryżu 16 listopada 1972 r. przez Konferencję Generalną Organizacji Narodów Zjednoczonych dla Wychowania, Nauki i Kultury (inaczej: UNESCO), a następnie przyjętej i ratyfikowanej przez Polskę w 1976 roku za „dziedzictwo naturalne” uważane są:

- pomniki przyrody utworzone przez formacje fizyczne i biologiczne albo zgrupowania takich formacji, przedstawiające wyjątkową powszechną wartość z punktu widzenia estetycznego lub naukowego;
- formacje geologiczne i fizjograficzne oraz strefy o ściśle oznaczonych granicach, stanowiące siedlisko zagrożonych zagładą gatunków zwierząt i roślin, mające wyjątkową powszechną wartość z punktu widzenia nauki lub ich zachowania;
- miejsca lub strefy naturalne o ściśle oznaczonych granicach, mające wyjątkową powszechną wartość z punktu widzenia nauki, zachowania lub naturalnego piękna.

Nasze naturalne skarby: Co chronimy?

Nasze naturalne skarby obejmują:

Organizmy żywe – rośliny, zwierzęta, grzyby i inne formy życia.

Elementy nieożywione – skały, ukształtowanie terenu, wody i inne naturalne formy.

Najcenniejsze z tych zasobów zostały objęte ochroną prawną. Oznacza to, że nie wolno ich niszczyć ani zmieniać, a łamanie tych zasad mogą grozić różne kary, w tym grzywny.

Formy ochrony środowiska w Polsce obejmują: parki narodowe, parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, ochrona gatunkowa, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody.

ZADANIA

Co należy zrobić?

Każda jednostka ma do wykonania dwa działania oraz przygotowanie opisów dwóch znalezisk wraz z podaniem ich współrzędnych geograficznych. Te informacje będą wykorzystane do stworzenia Wspólnotowej Mapy Dziedzictwa Naturalnego.

1. Działanie 1: Skup się na przyrodzie żywej.

2. Działanie 2: Skup się na przyrodzie nieżywej.

Podczas realizacji tych działań warto uwzględnić elementy służby na rzecz natury, nawiązując do roli **Naturalnych Rycerzy**. Zwróć szczególną uwagę na mniej znane elementy przyrody w swojej społeczności. Unikaj opisywania popularnych pomników przyrody.

Opisy zrealizowanych działań oraz znalezisk, wraz z dokładnymi współrzędnymi geograficznymi i zdjęciami, należy dołączyć do **Kroniki Grunwaldzkiej**.

Działania składają się z trzech etapów:

1. Inwentaryzacja i dokumentacja elementów przyrody:

- Cel: zebranie szczegółowych danych na temat przyrody żywej i nieżywej w lokalnych obszarach.
- Działania: zuchy i harcerze przeprowadzają badania terenowe, dokumentując lokalne gatunki roślin, zwierząt oraz elementy przyrody nieżywej, takie jak skały, formacje geologiczne, gleba, wody powierzchniowe i podziemne. Tworzą szczegółowe opisy i zdjęcia tych elementów, które będą stanowiły bazę danych do dalszej analizy.

Działanie to może być poprzedzone krótką prelekcją, prezentacją, wprowadzeniem w temat przyrody żywej i nieżywej i tego co znajduje się na naszym terenie.

2. Analiza i kategoryzacja zebranych danych:

- Cel: przetworzenie zebranych danych, aby stworzyć uporządkowaną bazę informacji na temat dziedzictwa naturalnego.
- Działania: uczestnicy analizują zgromadzone dane, klasyfikując je według różnych kategorii, takich jak rodzaje skał, typy wód, ukształtowanie terenu oraz rodzaje roślin i zwierząt. Poszukują znalezisk najmniej popularnych w swoim regionie. Przygotowują raporty i kategorie, które ułatwią dalsze prace nad mapą.

3. Prezentacja i udział w wydarzeniach społecznych:

- Cel: przedstawienie zebranych danych i wyników analiz lokalnym społecznościom oraz zachęcanie do ochrony przyrody.
- Działania: przygotowanie prezentacji wyników swoich prac, takie jak wystawy zdjęć, plakaty lub prezentacje multimedialne, które są udostępniane w szkołach, lokalnych ośrodkach kultury lub podczas wydarzeń ekologicznych. Prezentacja swoich odkryć, edukując społeczność o wartościach dziedzictwa naturalnego i potrzebie jego ochrony.

Zachęcamy również do udziału w akcjach ekologicznych – **Naturalni Rycerze**: sprzątanie ziemi, sadzenie lasów itp. Można również przygotować materiały promujące ochronę lokalnej przyrody uwzględniając nasze odkrycia i wręczyć je mieszkańcom podczas akcji społecznej, sondy ulicznej itp.

Masz swój pomysł na realizację zadania – **ZRÓB JAK UWAŻASZ**, najważniejsze abyś odszukał swoje dwa skarby przyrodnicze i dał nam o tym znać włączając w to działanie na rzecz społeczności lokalnej!

W realizacji zadań bardzo istotne jest to jak zachowujemy się w kontakcie z przyrodą, czy przez nasze ekspedycje nie wywieramy na nią negatywnego wpływu. **ZWRÓĆ NA TO UWAGĘ!**

Warto przed wyruszeniem w teren zapoznać się z zasadami **Leave No Trace** (Nie pozostawiaj śladów).

OBZRĘDOWOŚĆ RYCERSKA.

Elementy, które mogą wzbogacić Wasze ekspedycje.

Możecie swoje działania rozpocząć od wprowadzenia w temat przyrodniczy oraz przygotowania swoich **Tarcz Ochronnych** w nawiązaniu do działań rycerskich.

Tarcza Rycerska symbolizuje ochronę i obronę. Rycerze używali tarczy, aby bronić się przed atakami i chronić swoje ziemie oraz wartości. Tarcza ekologa symbolizuje współczesną misję ochrony środowiska, jest narzędziem do „obrony” naszej planety przed zagrożeniami, takimi jak zmiany klimatyczne, zanieczyszczenia i utrata bioróżnorodności. Wasza eko-tarcza może towarzyszyć we wszystkich planowanych działaniach. Może to być tarcza drużyny, zastępu, szóstki lub indywidualna ochrona każdego z Was.

Proporce Ekologiczne.

Proporce rycerskie symbolizują przynależność, honor, wspólne cele i jedność. W połączeniu z ekologicznym tematem, mogą reprezentować zobowiązanie do ochrony środowiska, wspólnotową odpowiedzialność oraz dążenie do zachowania dziedzictwa naturalnego. Może to być jeden wspólny proporzec lub kilka reprezentujących różne aspekty ochrony przyrody, takie jak ochrona lasów, wód czy zwierząt. Można na nich umieszczać rysunki roślin i zwierząt oraz krótkie hasła o ochronie środowiska.

Święta przyrody jako ceremonie rycerskie

Organizowanie ceremonii lub świąt związanych z ochroną przyrody, inspirowanych tradycjami rycerskimi.

Przykłady:

- **Święto Drzew:** Uczestnicy, przebrani w stroje rycerskie, organizują ceremonie sadzenia drzew. Każde drzewo otrzymuje imię, a ceremonia obejmuje recytację przysięgi ochrony natury, podobnej do rycerskich przysięg. Przy okazji możesz zorganizować lokalne Święto Drzewa. 10 października rozpoczyna się kolejna edycja Święta Drzewa organizowana przez Klub Gaja link: <https://swietodrzewa.pl/zorganizuj-lokalne-swieto-drzewa/>)
- **Rytuał „Ochrony Wodnych Smoczyc Gniazd”:** Uczestnicy organizują grę terenową, w której „bronią” wyznaczonych „smoczyc gniazd” (czyli cennych obszarów wodno-błotnych) przed „zagrożeniami” (symbolem zanieczyszczeń lub degradacji środowiska). Gra ma na celu edukację o znaczeniu mokradel i ochronie ich zasobów. Można ją zorganizować 2 lutego w Światowy Dzień Obszarów Wodno-Błotnych - World Wetland Day (Materiał edukacyjny Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła” link: <https://www.ekokalendarz.pl/wp-content/uploads/pakiet-Dzien-Mokradel.pdf>)
- **Rycerskie Przygody w Naturze.** Wyprawa Rycerska: Gra terenowa, w której uczestnicy, przebrani za rycerzy i damy, mają za zadanie odnaleźć i „oczyścić” obszar z zagrożeń dla przyrody, takich jak nielegalne odpady czy inwazyjne rośliny. Każde „wyzwanie” jest nagradzane odznakami przypominającymi o rycerskich cnotach.
- **Nadanie tytułu „Naturalny Rycerz”:** Ceremonia, w której uczestnicy otrzymują tytuł „Naturalnego Rycerza” za wykonanie różnych zadań związanych z ochroną środowiska, takich jak sprzątanie lokalnych parków, sadzenie roślin czy dokumentowanie przyrody.

Inne przyrodnicze święta w roku to np. 21 marca – Pierwszy Dzień Wiosny, Dzień Wierzby, 22 marca – Światowy Dzień Wody, ostatnia sobota marca – Godzina dla Ziemi, 22 kwietnia – Światowy Dzień Ziemi, 1 października - Światowy Dzień Ptaków

POWIĄZANIE DZIEDZICTWA NATURALNEGO Z IDEĄ GRUNWALDU

Choć dziedzictwo przyrodnicze i idea Grunwaldu dotyczą różnych aspektów, ich połączenie w kontekście edukacyjnym i symbolicznym może wzmacniać świadomość narodową i promować ochronę tego, co cenne zarówno w historii, jak i w przyrodzie.

Powiązanie dziedzictwa przyrodniczego z ideą Grunwaldu można rozpatrywać na kilku poziomach:

- 1. Tożsamość narodowa i przyroda:** polska przyroda, podobnie jak bitwa pod Grunwaldem, jest częścią narodowego dziedzictwa. Oba te elementy przyczyniają się do kształtowania polskiej tożsamości narodowej. Dbałość o dziedzictwo przyrodnicze może być postrzegana jako kontynuacja walki o zachowanie tego, co najcenniejsze dla narodu.
- 2. Edukacja i świadomość historyczno-przyrodnicza:** idea Grunwaldu może być wykorzystywana w edukacji jako narzędzie do promowania świadomości historycznej i przyrodniczej. Wychowanie w duchu ochrony przyrody oraz kultywowanie pamięci historycznej, w tym pamięci o Grunwaldzie, mogą wspólnie przyczynić się do budowania odpowiedzialnej postawy obywatelskiej.
- 3. Symbolika współpracy:** bitwa pod Grunwaldem symbolizuje współpracę różnych narodów i grup społecznych w obronie wspólnego dobra. Podobnie, ochrona dziedzictwa przyrodniczego wymaga współpracy międzynarodowej i międzysektorowej, aby skutecznie chronić środowisko naturalne. W tym sensie idea Grunwaldu może inspirować do wspólnych działań na rzecz ochrony przyrody.
- 4. Obszary historyczno-przyrodnicze:** niektóre miejsca związane z bitwą pod Grunwaldem lub z jej symboliką mogą jednocześnie być obszarami o wysokiej wartości przyrodniczej. Ich ochrona może obejmować zarówno aspekty historyczne, jak i przyrodnicze, co pozwala na zachowanie pełnego dziedzictwa tych obszarów.

Kodeks Rycerski dla ochrony dziedzictwa przyrody i kultury: cnoty rycerskie w nowoczesnym kontekście

Współczesne podejście do ochrony przyrody i dziedzictwa kulturowego można wzbogacić o zasady cnót rycerskich, które od wieków stanowiły fundament honorowego Kodeksu Rycerskiego. Przeniesienie tych cnót na grunt współczesny pozwala na kształtowanie postaw odpowiedzialnych obywateli, którzy będą dbać o nasze środowisko i dziedzictwo kulturowe z pełnym zaangażowaniem i szacunkiem.

Kodeks Rycerski z wykorzystaniem ośmiu cnót:

- 1. Fidelitas (Wierność):**
 - ochrona środowiska: wierność wobec naszej planety oznacza stałą troskę o ochronę przyrody. Będziemy wierni zasadzie dbania o nasze lasy, rzeki, i zwierzęta, niezależnie od okoliczności.
- 2. Pietas (Pobożność):**
 - szacunek dla natury: pobożność wyraża się w szacunku dla natury i wszystkich form życia. Poprzez nasze działania, takie jak segregowanie odpadów, oszczędzanie wody i energii, okazujemy naszą pobożność wobec środowiska.
- 3. Virtus (Męstwo):**
 - odpowiedź na problemy ekologiczne: męstwo to gotowość do działania w obliczu problemów ekologicznych, takich jak zmiany klimatu czy zanieczyszczenie środowiska. Podejmujemy odważne działania na rzecz ich zwalczania i poprawy stanu środowiska.
- 4. Prudentia (Roztropność):**
 - równoważony rozwój: roztropność w działaniach na rzecz ochrony środowiska polega na podejmowaniu przemyślanych decyzji, które nie szkodzą przyrodzie, ale wspierają zrównoważony rozwój.
- 5. Curiositas (Dworność):**
 - edukacja ekologiczna: dworność wobec przyrody przejawia się w ciekawości i chęci nauki o środowisku, poznawaniu gatunków roślin i zwierząt, oraz zrozumieniu ich roli w ekosystemie.

WSPÓLNOTA DRUŻYN GRUNWALDZKICH

6. Largitas (Hojność):

- wkład w ochronę środowiska: hojność wyraża się w gotowości do inwestowania czasu, zasobów i energii w działania na rzecz ochrony środowiska, takich jak wolontariat czy finansowe wsparcie inicjatyw ekologicznych.

7. Honestas (Uczciwość):

- etyka ekologiczna: uczciwość w działaniach ochrony środowiska oznacza działanie zgodnie z prawdą i zasadami, unikając działań, które mogą zaszkodzić naturze.

8. Honorus (Uznanie Innych):

- współpraca i uznanie: Uznanie pracy innych osób i organizacji w zakresie ochrony środowiska. Będziemy współpracować z innymi, doceniając ich wysiłki i wspierając wspólne cele.

POMNIKI PRZYRODY A GRUNWALD

W Polsce istnieje wiele pomników przyrody, które noszą nazwy nawiązujące do bitwy pod Grunwaldem czy historycznych postaci. Oto przykłady takich pomników:

1. Dąb Grunwaldzki

Lokalizacja: Często spotykany w różnych częściach Polski, choć najbardziej znane są te w Puszczy Białowieskiej oraz w okolicach Grunwaldu.

2. Dąb Władysława Jagiełły

Lokalizacja: Puszcza Białowieska, województwo podlaskie.

3. Wąwóz Królowej Jadwigi

Lokalizacja: Sandomierz, województwo świętokrzyskie.

4. Dąb Jadwigi

Lokalizacja: Puszcza Niepołomicka, województwo małopolskie.

5. Dąb Władysława

Lokalizacja: Bydgoszcz, województwo kujawsko-pomorskie.

1. Głaz narzutowy "Kamień Jagiełły"

Lokalizacja: Ulnowo, województwo Warmińsko-Mazurskie

2. Pomnik Przyrody "Kamień Jagiełły"

Lokalizacja: Rudzki Most, województwo Kujawsko-Pomorskie.

Te pomniki przyrody nie tylko upamiętniają postacie historyczne, ale także stanowią ważne elementy dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Polski, łącząc w sobie wartości przyrodnicze z historycznymi i symbolicznymi.

propozycje działań

Poniżej przedstawione są propozycje działań dla danych grup metodycznych. Można się nimi zainspirować lub zrealizować własne pomysły.

Proponowane zadania, rozłożone na etapy, z akcentem na obrzędowość rycerską i elementy służby społecznej, pomagają rozwijać umiejętności praktyczne, promują wartości rycerskie oraz zbliżają młodzież do idei ochrony przyrody i służby społeczności.

Pamiętaj, co należy zrobić.

Każda drużyna ma do wykonania dwa zadania i przygotowanie opisów dwóch ciekawych odkryć, podając ich dokładne współrzędne. Te informacje pomogą stworzyć Wspólnotową Mapę Dziedzictwa Naturalnego.

- 1. Zadanie 1: Skup się na przyrodzie ożywionej.**
- 2. Zadanie 2: Skup się na przyrodzie nieożywionej.**

W trakcie działań nie zapomnijcie o wsparciu natury – bądźcie prawdziwymi **Naturalnymi Rycerzami!** Starajcie się odkryć mniej znane elementy przyrody w waszej okolicy, a nie te już dobrze znane, jak popularne pomniki przyrody. Na koniec przygotujcie zdjęcia, opisy waszych działań i odkryć oraz współrzędne znalezisk. Dodajcie wszystko do Kroniki Grunwaldzkiej.

1. "Poszukiwacze Skarbów Przyrody"

Etapy zadania:

- Etap 1: Wyprawa Rycerska - zuchy wyruszają na krótką wyprawę do lokalnego parku lub lasu. Przed wyprawą drużynowy wprowadza ich w atmosferę przygody, nawiązując do rycerskich tradycji – np. zuchy otrzymują „herb” drużyny, który mają symbolicznie reprezentować podczas wyprawy lub tworzą własne w szóstkach.
- Etap 2: Dokumentacja znalezisk - zuchy obserwują różne elementy przyrody, takie jak liście, kamienie i ślady zwierząt. Wspólnie tworzą „Kronikę Rycerską”, gdzie dokumentują swoje znaleziska w formie rysunków, zdjęć i krótkich opisów.
- Etap 3: Służba dla przyrody - na zakończenie zuchy biorą udział w akcji społecznej, np. sadzeniu małych drzewek w parku lub zasadzeniu własnej roślinki w doniczce, symbolizując swoje rycerskie zobowiązanie do ochrony natury.

Cnota rycerska: dworność.

Zuchy na wyprawie w lokalnym parku lub lesie obserwując skarby przyrody, wykazują ciekawość świata oraz chęć nauki o środowisku naturalnym.

Obrzędowość rycerska: wyprawę można rozpocząć od złożenia „Przysięgi Naturalnego Rycerza”, w której zuchy zobowiązują się do dbania o przyrodę i szanowania jej zasobów. Podczas tworzenia Kroniki Rycerskiej zuchy przyjmują rycerskie imiona związane z naturą, np. „Rycerz Dąb” lub „Dama Jaskółka”.

2. "Mali Rycerze Natury"

Etapy zadania:

- Etap 1: rycerskie warsztaty - zuchy uczestniczą w warsztatach, podczas których uczą się o ochronie przyrody poprzez zabawy i gry. Wprowadzane są pojęcia związane z rycerskimi cechami, takimi jak wierność i troska o innych.
- Etap 2: tworzenie plakatów - zuchy tworzą plakaty promujące czystość i ochronę przyrody, które są następnie wywieszane w miejscach publicznych, takich jak szkoły czy parki.
- Etap 3: rycerska służba - zuchy organizują „Dzień Rycerza Przyrody”, podczas którego rozdają mieszkańcom ulotki informacyjne o zasadach "Leave No Trace" oraz wykonują proste prace na rzecz ochrony lokalnego środowiska.

Cnota rycerska: wierność.

Zuchy tworzą plakaty i organizują akcję ochrony przyrody, symbolizując troskę rycerza o swoje królestwo i poddanych, a także wierność przyrodzie.

Obrzędowość rycerska: przed rozpoczęciem Dnia Rycerza Przyrody, zuchy otrzymują symboliczny „Pas Rycerski” na którym będą przyczepiać symboliczne znaczki przyrodnicze za wykonane zadania (przypinki, naklejki). Pas mogą też wykonać same na zbiórce.

3. "Heraldyka Przyrody"

Etapy zadania:

- Etap 1: tworzenie herbów - zuchy uczą się o znaczeniu herbów. Następnie tworzą własne herby, w których symbolem jest wybrany element przyrody (np. drzewo, zwierzę).
- Etap 2: prezentacja herbów - każdy zuch prezentuje swój herb i opowiada, dlaczego wybrał taki symbol oraz jak będzie go chronić.
- Etap 3: służba dla przyrody - zuchy realizują małą akcję na rzecz przyrody, np. budują domki dla ptaków lub sadzą kwiaty, działając w zgodzie z wartościami, które ich herby symbolizują.

Cnota rycerska: honor.

Zuchy projektują herby związane z przyrodą i działają na jej rzecz, ucząc się, że każdy rycerz powinien dbać o honor swojego symbolu i działać zgodnie z jego wartościami.

Obrzędowość rycerska: na zakończenie zadania zuchy uczestniczą w ceremonii nadania tytułów, np. „Rycerz Sokoła” czy „Dama Dębu”, otrzymując symboliczne insygnia (np. miniaturowe tarcze z ich herbem).

4. "Strażnicy zwierząt"

Etapy zadania:

- Etap 1: zwiad rycerski - zuchy odbywają krótką wyprawę, podczas której obserwują zwierzęta i uczą się rozpoznawać ich ślady.
- Etap 2: tworzenie mapy - po powrocie zuchy tworzą mapę, na której zaznaczają miejsca spotkania zwierząt oraz ich siedliska.
- Etap 3: służba dla zwierząt - zuchy budują proste karmniki lub poidelka dla zwierząt i umieszczają je w miejscach, które odwiedzili podczas wyprawy.

Cnota rycerska: uczciwość.

Zuchy obserwują zwierzęta, budują karmniki i uczą się uczciwości wobec natury, jak rycerze, którzy opiekują się swoim ludem i zwierzętami.

Obrzędowość rycerska: zuchy mogą przyjąć „Kodeks Strażnika Zwierząt”, w którym zobowiązują się do dbania o lokalną faunę. Na zakończenie zadania odbywa się ceremonia „Pasowania na Strażnika”, gdzie każdy zuch otrzymuje symboliczny „klucz” do lasu.

Instrumenty metodyczne

Tropy: Ekoludki, Leśnicy, Ogrodnicy/Ogrodniczki, Ornitologdy, Przyjaciele/Przyjaciółki zwierząt, Przyrodnicy/Przyrodniczki, Wodnik Szuwarek

Sprawności: Ekolog/Ekolożka, Przyjaciel/Przyjaciółka lasu, Ptasi Opiekun/Ptasia Opiekunka, Badacz/Badaczka, Zielarz/Zielarka

Gwiazdki: Zuch sprawny „Zuch podejmuje działania nakierowane na ochronę środowiska”

1. "Eksploratorzy Małych Światów"

Etapy zadania:

- Etap 1: rycerska ekspedycja - harcerze wyruszają na wyprawę terenową, gdzie podzieleni na zastępy badawcze, dokumentują lokalną przyrodę. Każdy zastęp ma swoją „tarczę rycerską”, na której zapisuje swoje odkrycia.
- Etap 2: analiza znalezisk - po powrocie z wyprawy harcerze analizują swoje znaleziska, tworząc szczegółowe opisy i klasyfikacje. Wprowadzają dane do wspólnej bazy, tworząc „Mapę Rycerskiego Dziedzictwa”.
- Etap 3: służba dla społeczności - harcerze organizują prezentację swoich odkryć dla lokalnej społeczności, np. w szkole lub domu kultury. Przygotowują również ulotki i broszury promujące ochronę mało znanych elementów przyrody.

Cnota rycerska: roztropność.

Harcerze badają lokalną przyrodę, dokumentując swoje odkrycia z roztropnością i dokładnością, jak prawdziwi rycerze.

Obrzędowość rycerska: każdy zastęp badawczy może przyjąć nazwę inspirowaną legendami rycerskimi, np. „Rycerze Zielonego Dębu”. Na zakończenie ekspedycji drużynowy przyznaje symboliczne „medale rycerskie” za dokonane odkrycia, podkreślając cechy takie jak roztropność i męstwo.

2. "Rycerskie Służby Naturze"

Etapy zadania:

- Etap 1: przygotowanie do akcji - harcerze uczestniczą w warsztatach na temat zasad "Leave No Trace" i ochrony środowiska. Tworzą plan akcji, w której wezmą udział, np. sprzątanie lasu.
- Etap 2: realizacja akcji - harcerze w zastępach organizują i przeprowadzają akcję sprzątania w wybranym miejscu. Każdy z harcerzy ma przypisane zadania, które odzwierciedlają rycerskie cechy, takie jak uczciwość i troska o innych.
- Etap 3: edukacja społeczności - po zakończeniu akcji harcerze organizują wystawę swoich znalezisk i ulotek w lokalnym centrum, promując w ten sposób odpowiedzialność ekologiczną.

Cnota rycerska: uczciwość.

Harcerze organizują akcję sprzątania lasu, wypełniając swoje zadania z uczciwością, dbając o czystość i porządek w przyrodzie.

Obrzędowość rycerska: podczas realizacji akcji, harcerze mogą nosić symboliczne „szarfy rycerskie” oznaczające ich przynależność do „Zakonu Rycerzy Natury”. Po zakończeniu akcji następuje uroczyste wręczenie „Dyplomów Rycerskich” za szczególne zasługi.

3. "Rycerze Leśnych Ścieżek"

Etapy zadania:

- Etap 1: wyprawa kartograficzna - harcerze organizują wyprawę, podczas której tworzą szczegółowe mapy lokalnych lasów, łąk i ścieżek. Dokumentują ciekawe miejsca oraz zagrożenia dla środowiska.
- Etap 2: prezentacja miejsc - po powrocie harcerze przygotowują prezentację dla młodszych grup zuchów lub lokalnej społeczności, pokazując, jak bezpiecznie i odpowiedzialnie korzystać z zasobów przyrody.
- Etap 3: służba na szlaku - harcerze przeprowadzają akcję czyszczenia ścieżek i szlaków, usuwając śmieci oraz naprawiając drobne zniszczenia.

Cnota rycerska: męstwo.

Harcerze tworzą mapy leśnych ścieżek i dbają o ich stan, wykazując męstwo w obliczu trudności terenowych.

Obrzędowość rycerska: harcerze przyjmują „Imiona Leśnych Rycerzy”, inspirowane odkrytymi podczas wyprawy miejscami. Na zakończenie akcji otrzymują „Pas Rycerski”, symbolizujący ich służbę na rzecz lasu.

4. "Obrońcy Wód"

Etapy zadania:

- Etap 1: badanie wód - harcerze badają lokalne źródła wodne, takie jak rzeki, stawy czy jeziora. Zbierają próbki wody, dokumentują stan czystości i faunę wodną.
- Etap 2: edukacja i planowanie - na podstawie zebranych danych harcerze przygotowują plan działania na rzecz ochrony wód, który może obejmować sprzątnięcie brzegów czy akcje edukacyjne.
- Etap 3: służba dla wód - harcerze organizują akcję sprzątnięcia brzegów rzeki lub stawu oraz tworzą plakaty promujące ochronę wód, które umieszczają w lokalnych szkołach i na przystankach.

Cnota rycerska: uczciwość.

Harcerze badają i chronią lokalne źródła wodne, promując uczciwość wobec natury i równe traktowanie wszystkich zasobów.

Obrzędowość rycerska: podczas zadania harcerze otrzymują „Symboliczny Klucz do Źródła”, który przypomina im o odpowiedzialności za czystość wód. Zadanie kończy się ceremonią „Chrztu Rycerskiego”, gdzie każdy harcerz zostaje symbolicznie „ochrzczony” wodą, której ochrony się podjął.

Instrumenty metodyczne

Tropy: NATURA: Robinsonowie, Młodzi przyrodnicy, Przyjaciele środowiska naturalnego

Sprawności: Ekolog/Ekolożka, Przyrodnik/Przyrodniczka, Przyjaciół/Przyjaciółka Roślin, Leśnik, Przyjaciół zwierząt/Przyjaciółkaszwierząt, Pszczelarz/Pszczelarka, Zielarz/Zielarka

Stopnie: Wywiadowca/Tropicielka „Przez okres trwania próby opiekowałem/am się zwierzęciem lub rośliną”

1. "Naturalni Rycerze na Straży Dziedzictwa"

Etapy zadania:

- Etap 1: zwiad rycerski - harcerze starsi organizują zaawansowane badania terenowe. Wcześniej planują trasę, zbierają potrzebny sprzęt i przygotowują się merytorycznie, przeglądając literaturę dotyczącą lokalnej przyrody.
- Etap 2: dokumentacja i analiza - po wyprawie harcerze opracowują wyniki swoich badań, przygotowując szczegółowe raporty, zdjęcia oraz filmy dokumentalne. Wprowadzają dane do wspólnej bazy.
- Etap 3: rycerska służba dla społeczności - harcerze organizują warsztaty edukacyjne w szkołach lub dla młodszych harcerzy, podczas których dzielą się wiedzą o ochronie przyrody oraz swoich odkryciach.

Cnota rycerska: hojność.

Harcerze prowadzą badania terenowe, składając przysięgę na gotowość poświęcania czasu (hojność) dla ochrony przyrody.

Obrzędowość rycerska: Przed każdą wyprawą harcerze składają „Przysięgę Rycerską” – zobowiązanie do działania na rzecz ochrony przyrody z pełnym poświęceniem i uczciwością. Po zakończeniu zadania, harcerze otrzymują „Rycerskie Pierścienie” symbolizujące ich zaangażowanie w ochronę dziedzictwa naturalnego.

2. "Rycerze Przyrody"

Etapy zadania:

- Etap 1: planowanie i organizacja - harcerze planują wydarzenie edukacyjne dla lokalnej społeczności. Przygotowują materiały, takie jak prezentacje multimedialne, wystawy zdjęć oraz broszury informacyjne.
- Etap 2: realizacja wydarzenia - harcerze organizują wydarzenie, w trakcie którego prezentują swoje odkrycia i promują ochronę lokalnej przyrody. Mogą też zaprosić lokalne autorytety, naukowców lub aktywistów ekologicznych do wspólnej dyskusji.
- Etap 3: podsumowanie i refleksja - po zakończeniu wydarzenia harcerze spotykają się, aby podsumować efekty swoich działań, wymienić się spostrzeżeniami oraz zaplanować kolejne kroki.

Cnota rycerska: uczciwość.

Harcerze organizują wydarzenia edukacyjne, promując ochronę przyrody z uczciwością i przejrzystością w przekazywaniu wiedzy.

Obrzędowość rycerska: w ramach przygotowań do wydarzenia, harcerze mogą przyjąć tytuły, takie jak „Rycerz Słowa” czy „Obrońca Natury”. Wydarzenie kończy się uroczystym podniesieniem flagi rycerskiej, symbolizującym triumf w walce o ochronę przyrody.

3. "Ochrona Świętych Gajów"

Etapy zadania:

- Etap 1: wyprawa i inwentaryzacja - harcerze starsi prowadzą wyprawę do miejsc o szczególnym znaczeniu przyrodniczym, takich jak stare gaje czy drzewa-pomniki. Dokumentują ich stan oraz historię.
- Etap 2: działania ochronne - na podstawie zebranych danych harcerze organizują akcje ochronne, takie jak zabezpieczenie drzew przed szkodnikami, budowa ogrodzeń chroniących przed wandalizmem lub przygotowanie planu rewitalizacji terenu.
- Etap 3: promocja i edukacja - harcerze organizują kampanię informacyjną w lokalnej społeczności, promując ochronę cennych przyrodniczo miejsc. Przygotowują artykuły do lokalnej prasy oraz prowadzą warsztaty edukacyjne.

Cnota rycerska: wierność.

Opis: harcerze dokumentują i chronią ważne miejsca przyrodnicze, pozostając wiernymi strażnikami naturalnego dziedzictwa.

Obrzędowość rycerska: harcerze przyjmują rolę „Strażników Świętych Gajów”. Na zakończenie akcji otrzymują „Święte Listki” – symboliczne odznaki wykonane z naturalnych materiałów, które mają przypominać im o ich misji.

4. "Rycerskie Wyzwanie Klimatyczne"

Etapy zadania:

- Etap 1: zrozumienie problemów klimatycznych - harcerze przeprowadzają badania dotyczące lokalnych problemów klimatycznych, takich jak susze, powódzie czy erozja gleby. Przeprowadzają wywiady z ekspertami i lokalnymi mieszkańcami.
- Etap 2: projekt zmiany - na podstawie zebranych informacji, harcerze opracowują plan działań, które mogą przyczynić się do łagodzenia skutków zmian klimatycznych. Może to być projekt związany z nasadzeniami drzew, ochroną gleby lub edukacją społeczną.
- Etap 3: realizacja i służba - harcerze realizują swój projekt, angażując lokalną społeczność oraz władze samorządowe. Po zakończeniu projektu dokumentują jego efekty i prezentują je na forum publicznym.

Cnota rycerska: uczciwość.

Harcerze podejmują działania na rzecz łagodzenia skutków zmian klimatycznych, działając w imię uczciwości i sprawiedliwości dla przyszłych pokoleń.

Obrzędowość rycerska: harcerze otrzymują „Rycerskie Zbroje Klimatyczne” – symboliczne kamizelki z recyklingu, które noszą podczas realizacji projektu. Na zakończenie zadania odbywa się ceremonia „Pasowania na Rycerza Klimatu”, gdzie każdy harcerz otrzymuje dyplom za swoje zaangażowanie.

Instrumenty metodyczne

Tropy: NATURA: Drzewo życzeń, Przyjaciół Ptaków, Zaopiekuj się mną, Zielony raj

Sprawności: Ekolog/Ekolożka, Przyrodnik/Przyrodniczka, Przyjaciół/Przyjaciółka Roślin, Leśnik, Przyjaciół zwierząt/Przyjaciółka zwierząt, Pszczelarz/Pszczelarka, Zielarz/Zielarka

Stopnie: Odkrywca/Pionierka „Wiem, co to jest rezerwat przyrody, park narodowy, park krajobrazowy. W czasie harcerskich wędrówek odnalazłem jeden z parków narodowych lub krajobrazowych”

1. "Strażnicy Dziedzictwa"

Etapy zadania:

- Etap 1: wyprawa rycerska - wędrownicy planują i realizują dłuższą wyprawę badawczą, odwiedzając trudno dostępne miejsca. Przygotowują szczegółowy plan ekspedycji, dzieląc się obowiązkami w zespole.
- Etap 2: tworzenie dokumentacji - wędrownicy opracowują zebrane dane, tworząc profesjonalne raporty, mapy i filmy dokumentalne, które mogą być wykorzystane w kampaniach edukacyjnych.
- Etap 3: edukacja i służba dla społeczności - wędrownicy organizują cykl warsztatów i prezentacji dla lokalnej społeczności oraz młodszych harcerzy, promując wartości zrównoważonego rozwoju oraz ochrony przyrody.

Cnota rycerska: hojność

Wędrownicy organizują wyprawy badawcze i edukacyjne, wykazując się hojnością w dzieleniu się swoją wiedzą i zasobami, aby chronić i promować dziedzictwo naturalne.

Obrzędowość rycerska: przed każdą wyprawą, wędrownicy przechodzą przez symboliczny „Most Rycerski”, który oznacza ich przejście na wyższy poziom odpowiedzialności. Na zakończenie zadania, wędrownicy otrzymują symboliczne „Miecze Rycerskie” za swoją służbę.

2. "Liderzy Ekspedycji"

Etapy zadania:

- Etap 1: inicjacja projektu - wędrownicy identyfikują problem lub obszar, który wymaga interwencji. Mogą to być np. zagrożone gatunki, degradacja środowiska czy potrzeba edukacji ekologicznej. Tworzą szczegółowy plan projektu.
- Etap 2: realizacja i koordynacja - wędrownicy realizują projekt, angażując lokalną społeczność, organizacje pozarządowe oraz władze. Działają jako liderzy, koordynując pracę różnych grup.
- Etap 3: podsumowanie i promocja - po zakończeniu projektu, wędrownicy podsumowują efekty swojej pracy i dzielą się wynikami z szeroką publicznością, np. poprzez media społecznościowe, lokalne gazety lub podczas publicznych wydarzeń.

Cnota rycerska: męstwo.

Wędrownicy prowadzą projekty ochrony przyrody, wykazując męstwo i determinację w realizacji swoich celów.

Obrzędowość rycerska: w ramach realizacji projektu, wędrownicy noszą symboliczne „Peleryny Rycerskie” oznaczające ich rolę liderów. Na zakończenie projektu odbywa się uroczyste wręczenie „Sztandarów Rycerskich” symbolizujących długotrwały wpływ ich działań.

3. "Rycerskie Wyprawy Ekstremalne"

Etapy zadania:

- Etap 1: planowanie ekspedycji - wędrownicy planują wyprawę w trudny teren, np. góry, puszcze czy bagna, mając na celu zbadanie i dokumentację rzadkich ekosystemów. Przeprowadzają szczegółową analizę potrzebnych zasobów i przygotowanie fizyczne.
- Etap 2: realizacja i dokumentacja - wędrownicy realizują wyprawę, prowadząc szczegółowe notatki, robienie zdjęć i kręcenie filmów dokumentalnych. Dokumentują również zagrożenia dla odkrytych ekosystemów.
- Etap 3: publikacja wyników - po powrocie wędrownicy publikują swoje wyniki w formie raportu, filmu dokumentalnego lub artykułu naukowego, który prezentują na konferencjach, w szkołach lub lokalnych mediach.

Cnota rycerska: męstwo

Wędrownicy wykazują się męstwem, eksplorując trudne i niebezpieczne tereny, aby chronić rzadkie ekosystemy i dokumentować ich stan.

Obrzędowość rycerska: wędrownicy otrzymują „Rycerskie Pasporty Ekspedycyjne”, które symbolizują ich prawo do odkrywania i chronienia trudnodostępnych terenów. Na zakończenie wyprawy odbywa się ceremonia „Przysięgi Ochrony Terenów Dzikich”, gdzie wędrownicy ślubują dbać o przyrodę.

4. "Rycerski Szturm na Problemy Przyrodnicze"

Etapy zadania:

- Etap 1: analiza potrzeb przyrodniczych - wędrownicy przeprowadzają badania terenowe, aby zidentyfikować najpilniejsze problemy środowiskowe w swojej okolicy, takie jak zanieczyszczenie wód, degradacja lasów, erozja gleby, czy zagrożenie dla gatunków roślin i zwierząt.
- Etap 2: tworzenie projektu ochronnego - na podstawie zebranych danych wędrownicy opracowują projekt, który ma na celu przeciwdziałanie wybranemu problemowi przyrodniczemu. Mogą to być działania takie jak nasadzenia drzew, oczyszczanie zbiorników wodnych, tworzenie schronień dla dzikich zwierząt, czy kampanie edukacyjne na temat ochrony zagrożonych gatunków.
- Etap 3: realizacja i wsparcie - wędrownicy realizują projekt, angażując lokalne organizacje, władze oraz społeczność. W ramach działań mogą organizować akcje sprzątania, budowy infrastruktury ekologicznej (np. budki lęgowe, gradzenie terenów chronionych), czy prowadzić warsztaty edukacyjne.

Cnota rycerska: uczciwość.

Wędrownicy identyfikują i rozwiązują problemy środowiskowe w swojej okolicy, działając w imię uczciwości dla przyrody.

Obrzędowość rycerska: wędrownicy przyjmują „Miecz Ochrony Przyrody” – symboliczny przedmiot przypominający o ich zaangażowaniu w działania na rzecz środowiska. Na zakończenie projektu odbywa się ceremonia „Rycerskiej Przysięgi Naturze”, podczas której wędrownicy zobowiązują się do dalszej pracy na rzecz ochrony przyrody.

Instrumenty metodyczne

Tropy: NATURA: Ekologiczny obóz, Opieka nad lokalnymi zwierzętami

Sprawności: Ekolog/Ekolożka, Przyrodnik/Przyrodniczka, Przyjaciel/Przyjaciółka Roślin, Leśnik, Przyjaciel zwierząt/Przyjaciółka zwierząt, Pszczelarz/Pszczelarka, Zielarz/Zielarka

Odznaka Skautów Świata: <https://zhp.pl/sluzba/odznaka-skautow-swiate>

Dla wszystkich metodyk: Odznaka Yunga Chrońmy Bioróżnorodność

<https://zhp.cbprodstore.blob.core.windows.net/public/625/chronmy-bioroznorodnosc-odznaka-yunga.pdf>

ZNAK ZAWISZY

REGULAMIN ZNAKU ZAWISZY

„Znak Zawiszy” został ustanowiony przez Radę Naczelną ZHP uchwałą nr 35 z dnia 6 czerwca w 1987 roku.

Zasady zdobywania: „Znak Zawiszy” mogą zdobywać harcerze, harcerze starsi i wędrownicy – członkowie „Drużyn Grunwaldzkich” oraz drużynowi tych drużyn.

„Znak Zawiszy” zdobywa się indywidualnie.

„Znak Zawiszy” otrzymuje harcerz i instruktor, który: świadom swoich słabości, systematycznie doskonali swój charakter, jest sumienny i odpowiedzialny, swoją wiedzę i umiejętności wykorzystuje w życiu, stara się służyć nimi innym ludziom, jest dzielny i prawy, dąży do zgodności własnych słów z osobistym postępowaniem.

Wymagania „Znaku Zawiszy” każdy harcerz i instruktor sam konkretyzuje i konsultuje z drużynowym lub bezpośrednim przełożonym.

„Znak Zawiszy” przyznają rady drużyn przez okres 2 lat od zdobycia „Odznaki Grunwaldzkiej”.

Jeżeli harcerz lub instruktor posiadający „Znak Zawiszy” przyniesie ujmę ZHP, wtedy decyzją rady drużyny może być go pozbawiony.

Linki do materiałów pomocniczych:

[Znak Zawiszy](#)

ZASADY LEAVE NO TRACE (NIE POZOSTAWIAJ ŚLADÓW)

1. Planuj i przygotuj się odpowiednio.

Zapoznaj się z przepisami oraz uwarunkowaniami terenu, w jaki się wybierasz. Przygotuj się na nagłe zmiany pogody, zagrożenia i sytuacje awaryjne. Zaplanuj swoją wyprawę tak, by unikać okresów wzmożonego ruchu turystycznego. Podróżuj w mniejszych grupach. Przepakuj jedzenie by zminimalizować ilość śmieci.

2. Podróżuj i obozuj na wytrzymałych powierzchniach.

Wytrzymałe powierzchnie to ścieżki i oznaczone szlaki, wyznaczone obozowiska, skała, żwir, suche trawy i śnieg. Chroń strefy przybrzeżne. Obozuj przynajmniej 60 m od rzeki lub jeziora by chronić strefy przybrzeżne. Dobre obozowiska są znajdowane, nie zrobione. Poruszaj się po szlakach korzystaj z istniejących miejsc biwakowych.

3. Pozbywaj się swoich odpadów w odpowiedni sposób.

Przyniosłość - zabierz z powrotem. Puste jest lżejsze niż pełne. Sprawdź swoje obozowisko bądź miejsce odpoczynku, czy nie pozostawiono żadnych śmieci bądź resztek jedzenia. Jeśli jest taka możliwość - korzystaj z istniejącej infrastruktury (WC, kosze na śmieci). W górach, a w szczególności w parkach narodowych, zabierz swoje śmieci z powrotem w doliny. Nie wyrzucaj ich do koszy przy schroniskach. Zakopuj odchody i odpady bio na głębokości przynajmniej 15 cm, co najmniej 60 m od wody, obozowiska czy szlaku. Nie myj siebie ani naczyń w rzece lub jeziorze - nabierz sobie wody i odejdź przynajmniej 50 m od brzegu.

4. Zostaw to, co znajdziesz.

Zachowaj przeszłość: podziwiaj, lecz nie dotykaj żadnych historycznych budowli czy przedmiotów. Pozostaw kamienie, rośliny i inne obiekty naturalne tak, jak je znalazłeś. Nie buduj kopczyków kamieni ani innych struktur w górach. Uważaj by nie przenosić i nie zaszczepiać obcych gatunków. Po zejściu ze szlaku umyj buty i sprzęt. Nie buduj struktur ani nie kop dziur.

5. Minimalizuj wpływ ognisk.

Ogniska mogą powodować długotrwały wpływ na środowisko. Wykorzystuj kuchenki turystyczne do gotowania. Korzystaj z istniejących, wyznaczonych miejsc ogniskowych. Rozpalaj niewielkie ogniska. Wykorzystuj tylko niewielkie gałęzie leżące na ziemi (takie, które możesz złamać w rękę). Zagaś ognisko całkowicie!

6. Respektuj dzikie życie.

Obserwuj dzikie zwierzęta z bezpiecznej odległości. Nie podchodź za blisko ani nie podążaj za nimi. Nigdy nie karm dzikich zwierząt. Chroń dzikie życie oraz swoją żywność poprzez szczelne przechowywanie żywności i śmieci. Kontroluj całkowicie swoje zwierzęta domowe - trzymaj je na smyczy lub zostaw je w domu. Unikaj dzikich zwierząt w newralgicznych okresach: godowym, gniazdowym, wychowywania młodych czy zimą.

7. Pamiętaj o innych.

Respektuj innych turystów i dbaj o to, by ich pobyt był również przyjemny. Oddaj głos przyrodzie. Unikaj głośnych rozmów oraz hałasu. Nie śmieć.

polityka środowiskowa zhp

Biorąc pod uwagę, że:

1. Związek Harcerstwa Polskiego jest organizacją wychowawczą, której misją jest wspieranie młodego człowieka we wszechstronnym rozwoju i kształtowaniu charakteru przez stawianie wyzwań a swoją misję realizuje w oparciu o wartości wynikające z Prawa Harcerskiego, również poprzez działania na rzecz środowiska przyrodniczego i społeczeństwa, co znajduje swoje odzwierciedlenie w punktach „Harcerz miłuje przyrodę i stara się ją poznać” oraz „Harcerz jest oszczędny i ofiarny”;
 2. Ludzie bardzo silnie oddziałują na środowisko, co powoduje zmiany globalne, w tym zmianę klimatu, która zagraża zrównoważonemu rozwojowi społeczeństw i gospodarki;
 3. ZHP jako stowarzyszenie liczące ponad 100 tys. członków, wykorzystując efekt skali ma znaczący wpływ na społeczeństwo i środowisko naturalne;
 4. Organizacja Narodów Zjednoczonych, której działania wspiera Światowa Organizacja Ruchu Skautowego (WOSM) i Światowe Stowarzyszenie Skautek i Przewodniczek (WAGGGS), przyjęła plan realizacji 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju, również w zakresie zmian klimatu oraz innych elementów środowiska.
- Związek Harcerstwa Polskiego przyjmuje niniejszą „Politykę środowiskową”, której celem jest zwrócenie uwagi wszystkich członkiń i członków ZHP oraz partnerów społecznych na wyzwania wynikające z procesów rozwojowych, zachodzących na poziomie globalnym, regionalnym i lokalnym oraz podjęcie codziennej służby, która będzie minimalizować negatywny wpływ oraz wzmacniać postawy i nawyki przyjazne środowisku.

W związku z tym Związek Harcerstwa Polskiego zobowiązuje się:

- przestrzegać obowiązujących skautowych i państwowych przepisów oraz zasad z zakresu ochrony środowiska, monitorować trendy i nowe rozwiązania powstające w tym obszarze,
- wśród swoich członków i członkiń budować świadomość współzależności człowieka oraz elementów środowiska, w którym żyje (takich jak klimat, gleby, woda, powietrze, zasoby ziemi), kształtować szacunek do otaczającego świata i poszanowania przyrody ożywionej i nieożywionej;
- prowadzić swoje działania tak, by minimalizować negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze,
- odpowiedzialnie korzystać z dostępnych zasobów.

Dla osiągnięcia celu niniejszej polityki ZHP przyjmuje następujące zasady związane z oddziaływaniem naszej Organizacji na środowisko:

1. Planuj i przygotuj się do wszystkich działań odpowiedzialnie, z uwzględnieniem Twojego wpływu na środowisko naturalne.
2. Podejmuj decyzje odpowiedzialnie, ponieważ Twoje działania mają wpływ na innych ludzi oraz na środowisko naturalne. I odwrotnie — oni mają wpływ na Ciebie. Świadomie i odpowiedzialnie wybieraj produkty i usługi, z których korzystasz. Bierz pod uwagę konsekwencje swoich działań i wyborów.
3. Przebywaj na łonie natury w zgodzie z nią. Biwakując, postaraj się nie zostawić śladów swojej obecności w środowisku, w którym przebywasz.
4. We wszystkich działaniach minimalizuj ślad ekologiczny oraz stopień negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne.
5. Korzystaj z tego, co masz. Pożyczaj, dziel się, wykorzystuj ponownie, naprawiaj, a kupuj tylko tyle, ile potrzebujesz.
6. Ograniczaj ilość odpadów, zużytej energii, zanieczyszczenie wody i powietrza. Mądrze gospodaruj odpadami i resztkami - przetwarzaj, segreguj odpady, oddawaj potrzebującym, nie marnuj jedzenia.
7. Korzystaj z dorobku i doświadczenia innych osób, zespołów, organizacji i instytucji. Współpracuj z nimi.
8. Podejmij służbę na rzecz środowiska naturalnego w oparciu o Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ.

Uchwała Głównej Kwatery ZHP nr 117/2020 z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie Polityki środowiskowej ZHP

GRUNWALDZKIE EKSPEDYCJE

2024-2026

WSPÓLNOTA
DRUŻYN
GRUNWALDZKICH

opracowanie: hm. Joanna Lewandowska

